

FACTORII DE INFLUENȚĂ AI MEDIULUI AMBIANT ASUPRA FIRMEI

Autor: Nicoleta GLODEANU st. gr. IMC-1206
Conducător științific: lec. sup. Maria – Liliana MARIAN

Universitatea Tehnică a Republicii Moldova

***Abstracție:** Abordarea mediului ambiant și a interdependențelor dintre acesta și firma, în contextul tranziției spre economia de piață, constituie o problemă de maximă importanță, la a cărei rezolvare managementul științific este chemat să aibă un rol decisiv. Aceasta cu atât mai mult cu cât cunoașterea în detaliu a multitudinii de factori ce influențează firma este de natură să-i asigure o funcționalitate eficientă, într-un mediu concurențial din ce în ce mai acerb.*

***Cuvinte cheie:** mediul ambiant, factorii economici, factori de management, factori demografici, factori ecologici, factori juridici, factori politici, factori socio-culturali, factori tehnici și tehnologici.*

În ultimii ani, o serie de lucrări de specialitate s-au ocupat, direct sau indirect, de problematica mediului ambiant al firmei, de impactul pe care acesta îl are asupra unității economico-sociale. Un aspect încă insuficient elucidat pe plan teoretic îl constituie definirea mediului ambiant, categorie deosebit de complexă, date fiind multiplele sale componente și interdependențele dintre ele. Adesea se face confuzie între mediul ambiant și mediul înconjurător sau sunt omise unele componente majore care influențează decisiv activitățile economico- sociale din cadrul firmei.

Astfel, mediu ambiant include toate elementele exogene firmei, de natură economică, tehnică, politică, demografică, cultural, științifică, organizatorică, juridică, priho-sociologică, educațională și ecologică ce marchează stabilirea obiectivelor acesteia, obținerea resurselor necesare, adoptarea și aplicarea deciziilor de realizarea lor.

În primul rând, **luarea în considerare a evoluțiilor mediului ambiant reprezintă o condiție fundamentală a satisfacerii, cantitative și calitative, a unei anumite categorii de trebuințe** de către întreprinderea respectivă. Integrarea armonioasă a acesteia în mezosisteme, macrosistem și mondosistem implică o raportare permanentă la trebuințele umane, aflate într-o continuă creștere și diversificare, iar îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor sale economico-sociale nu este posibilă fără cunoașterea și valorificarea, pe un plan superior.

Pe această bază se asigură, de altfel, și **elaborarea de strategii și politici de firmă realiste** cu un grad ridicat de fundamentare științifică. Desfășurarea activităților firmei în condiții de calitate și profitabilitate ridicate nu este posibilă fără conceperea și realizarea unor strategii adecvate, în care evoluția factorilor de mediu este prinsă corespunzător, după cum fundamentarea unor politici realiste este sensibil facilitată de existența unor strategii adecvate. Acesta este încă un element care pledează, suficient de convingător, în favoarea cunoașterii și valorificării interdependențelor multiple dintre factorii de mediu și firma modern.

După cum calitatea vieții este definită printr-o multitudine de componente, la fel și mediul ambiant trebuie definit prin multitudinea elementelor sale componente, numite factori de mediu, care influențează într-un mod specific calitatea vieții. După proveniența și rolul lor în viața economico-socială aceștia se pot clasifica astfel: factorii economici; factori de management; factori demografici; factori ecologici; factori juridici; factori politici; factori socio-culturali; factori tehnici și tehnologici. Fiecare din categoriile de factori prezentați mai sus, datorită naturii și caracteristicilor proprii, influențează firma și managementul acesteia într-un mod specific. Cei mai importanți factori ai mediului ambiant sunt factorii economic ce reprezintă ansamblul elementelor de natură economică din mediu ambiant cu acțiune direct asupra activităților microeconomice. Cei mai importanți factori economici sunt: piața internă, piața externă, pârghiile economic - financiare, sistemul bancar, bursa de valori, regimul investițiilor. Un alt factor important este factorul de management ce presupune totalitatea elementelor manageriale ce influențează direct sau indirect unitatea economică. Din cadrul acestora fac parte: strategia națională economică, sistemul de organizare a economiei naționale, modalitățile de coordonare, mecanismele de control ale suprasistemelor din care face parte firma respectivă, mecanismele motivaționale, calitatea studiilor, metodelor și tehnicilor manageriale furnizate de știință.

Alături de aceștia, factorii tehnici și tehnologici exercită o influență importantă asupra firmelor ce pune amprenta, în principal, pe gradul de înzestrare tehnică și pe ritmul modernizării produselor și tehnologiilor.

La baza acestui factor stă: nivelul tehnic al utilajelor disponibile pentru cumpărare, calitatea tehnologiilor ce pot fi achiziționate, calitatea cercetărilor tehnice la care întreprinderea are acces, numărul și nivelul licențelor și brevetelor înregistrate, capacitatea creativ- inovativă a sistemului de cercetare-proiectare ș.a. O altă categorie de factori ai mediului ambiant, cu impact sporit asupra societății comerciale și regiei autonome, o reprezintă factorii demografici, care includ totalitatea elementelor demografice ce acționează asupra firmei, direct sau indirect. **Din simpla enumerare a principalilor factori de acest gen** - numărul populației, structura socio-profesională a acesteia, ponderea populației ocupate, populația activă, rata natalității și mortalității, durata medie a vieții.

Un alt factor ce influență directă sau indirectă asupra firmei cu o semnificație deosebită în economia de piață este și factorii socio-culturali, unde un rol decisiv îl joacă învățământul, care contribuie atât la îmbunătățirea (ameliorarea) structurii socio-profesionale a populației, cât și, mai ales, la amplificarea nivelului cultural al acesteia, la formarea unei mentalități specifice economiei de piață **cu influență directă sau indirectă asupra firmei. La baza acestui factor se află:** structura socială a populației, ocrotirea sănătății, învățământul, cultura, știința, mentalitatea . Managementul microeconomic este, la rândul său, influențat nemijlocit de factorii politici prin impactul pe care îl generează asupra fundamentării strategiilor și politicilor firmelor, a deciziilor de realizare a obiectivelor prevăzute de acestea. **Factorii politici regăsite în principal, în** politica economică, socială, politica științei, politica învățământului, politica externă. O categorie aparte de factori ai mediului ambiant o reprezintă și factorii naturali (**ecologici**), din care fac parte: resursele naturale, apa, solul, clima, vegetația, fauna.[1; 4]

Studierea problematicii mediului ambiant și precizarea multiplelor elemente de impact ale acestuia asupra firmelor sunt de natură să faciliteze, pe de o parte, înțelegerea mecanismului de constituire, funcționare și dezvoltare a acestora și pe de altă parte, dependențele complexe ale unităților economic-sociale față de mediu. Concomitent, poate fi reliefată influența majoră pe care mediu ambiant o are asupra firmei, asupra eficienței economic-sociale, influență tot mai evident în prezent și de care trebuie să se țină cont în fundamentarea strategiilor și politicilor microeconomice. În altă ordine de idei, raporturile dintre mediu și firmă se manifestă cu intensitate și în ceea ce privește conceperea și exercitarea procesului de management într-o viziune deschisă, capabilă să asigure o valorificare superioară a potențialului mediului.[2]

Sarcina managementului firmelor este de a găsi cele mai adecvate modalități organizatorice, informaționale, decizionale, de a concepe și promova un instrumentar managerial eficace pentru adaptarea permanentă a acestora la cerințele mediului, aflat într-o continuă transformare și evoluție. Abordarea duală a raporturilor firmă-mediul facilitează eforturile ce se depun în prezent pentru „construirea” unui sistem economic competitiv, eficient, în cadrul căruia întreprinderea este o componentă activă și dinamică.

Bibliografie

1. NICOLESCU O. VERBONCO I. Management, Editura economică, București 1995
2. ȚUȚUREA M., MĂRGINEANU S., Bazele Managementului– Ed. Universității ”Lucian Blaga” Sibiu 1993.
3. RUSU C., Management Editura ”Expert”, București 1996.
4. RUSU C., Managementul afacerilor mici și mijlocii., Editura Logis: Chișinău 1993.
5. DIJMĂRESCU I., Bazele managementului, Editura Didactică și Pedagogică, București 1995.

ASPECTELE METODOLOGICE EVALUĂRII TERENURILOR POMICOLE (PLANTAȚIE DE MĂR)

Autori: st. gr. EI-1016 Artur GROSU, conf. univ. dr. Tatiana SANDUȚA

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Implementarea programului de dezvoltare a pomiculturii în Republica Moldova pentru perioada anilor 2007-2020, implică exstinderea suprafețelor terenurilor pomicole ce necesită surse suplimentare de finanțare pentru plantarea și întreținerea acestora. Pentru obținerea creditului bancar este necesar de evaluat proprietățile pomicole în scop de gaj.

Cuvinte cheie: teren agricol, plantație de măr, factori de influență, sistem de cultură, schema de plantare, metode de evaluare a terenurilor cu destinație agricolă.

Pomicultura a fost și va rămâne pe viitor una din ramurile principale în agricultura și economia Republicii Moldova. Mărul este specia pomicolă predominantă căreia îi revine circa 60-70% din producția de fructe și un lot important în export.

Studiul dat are scop evidențierea aspectelor practice și metodologice în evaluarea terenurilor agricole multianuale (plantație de măr)

O direcție strategică de dezvoltare a pomiculturii și anume cultura mărului se promovează în nordul republicii, zonă caracterizată prin cele mai bune condiții de creștere și dezvoltare pentru astfel de culturi. Ca urmare obiectul investigație a fost ales raionul Briceni, acesta aflându-se printre primele poziții după suprafețele plantațiilor și recoltă de măr și care are o tendință de creștere.

Fondul funciar al raionului Briceni se extinde pe o suprafață de 81444,23 ha și se caracterizează prin terenuri agricole cu suprafața de 47224,03 ha (cu o bonitate medie de 70 grade) dintre care plantațiilor pomicole le revine 4541,34 ha cea ce constituie 10,63% din total terenuri agricole (figura1). Cota plantațiilor de măr din totalul livezilor din raionul Briceni constituie 90% [2].

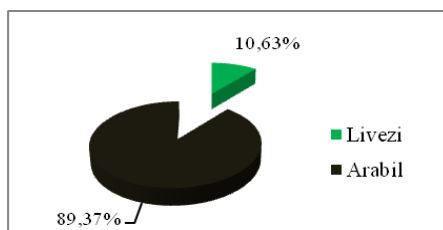
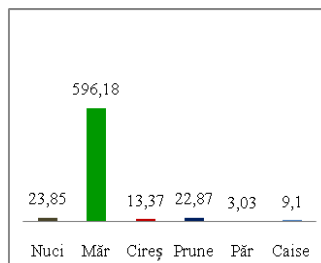
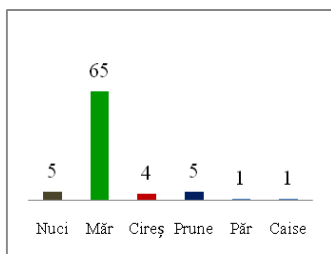

Figura 1 Terenurile agricole după grupe de folosință

Începând din anul 2011 în raionul Briceni au fost plantate 65 livezi de măr cu suprafața 596,18 ha (figura 2).

a) numărul de plantații

b) suprafața plantațiilor, ha

Figura 2 Plantațiile pomicole plantate în raionul Briceni în anii 2011 – 2013

În această perioadă suprafața plantațiilor de măr a crescut aproximativ de 5 ori (figura 3):

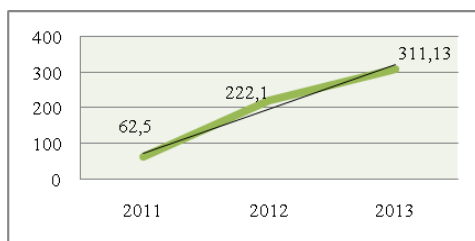
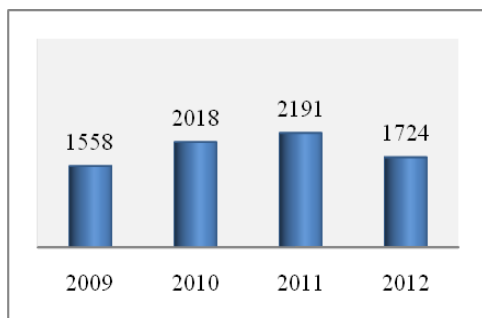

Figura 3 Suprafața livezilor de măr plantate în perioada 2011-2013 în raionul Briceni, ha

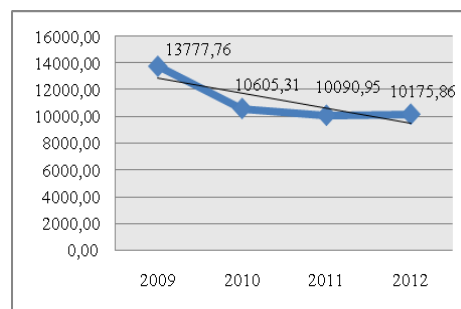
Din cele 596,18 ha de livezi de măr, 435,37 ha sunt în proprietatea a 34 SRL iar 160,81 ha în proprietatea a 31 gospodării țărănești. Suprafața livezilor de măr pentru SRL constituie 10-30 ha, iar în unele cazuri 60-90 ha. În cazul gospodăriilor țărănești cele mai multe plantații au suprafețe cuprinse între 1-5 ha și 5-10ha, dar este o tendință de creștere a numărului plantațiilor mici pînă la 0,5 ha care sunt plantate de cetățeni. Un factor negativ în privința creșterii suprafețelor livezilor de măr îl constituie faptul că în urma întreținerii acestor livezi se efectuează un număr mare de tratamente fito-sanitare care conduc la poluarea aerului din zonă în această perioadă.

Piața funciară cu destinație agricolă este suficient dezvoltată, în deosebi, pămînt arabil.

Conform datelor Oficiului Cadastral în perioada anilor 2009 – 2012 pe teritoriul raionului Briceni au fost înregistrate 7491 tranzacții cu terenuri agricole (figura 4). Necătuind că numărul tranzacțiilor crește, prețul de vânzare a 1 ha în ultimii patru ani a scăzut cu 26%.

a) Numărul de tranzacții

b) Prețul mediu a 1 ha, lei

Figura 4. Tranzacțiile cu terenuri agricole în raionul Briceni, perioada 2009-2012

Actele normative care crează mediul legislativ favorabil pentru desfășurarea activității a tuturor agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică precum și persoanele fizice din domeniul pomiculturii sunt: Legea cu privire la pomicultură nr. 728-XIII din 06.02.1996; Hotărârea Parlamentului nr.19-XV din 17 februarie 2005 „De aprobare a Regulamentului privind modul de utilizare a mijloacelor din fondul pentru susținerea sectorului agrar”; Hotărârea Guvernului nr. 705 din 20 octombrie 1995 "Privind modul de înregistrare la venituri, punere pe rod, casare și defrișare a plantațiilor; ect [3, p53].

Un rol important în dezvoltarea acestei ramuri o dețin organizațiile guvernamentale cum ar fi "Agenția de Investiție și Plăți pentru Agricultură" creată în anul 2010. Careva organizații nonguvernamentale printre care se enumeră "Federația Națională a Agricultorilor AGROinform", "Federația Națională a Fermierilor" orientate spre dezvoltarea economică a localităților rurale prin oferirea asistenței în dezvoltarea afacerilor, marketing, aplicarea tehnologiilor avansate, precum și reprezentarea intereselor membrilor săi, prin promovarea unor politici de dezvoltare durabilă a mediului rural [5,6]. O implicare directă în pomicultură o au și organizațiile de proiectare a plantațiilor pomicole (conform legii cu privire la pomicultură nr. 728-XIII din 06.02.1996 toate plantațiile cu suprafața mai mare de 0,5 ha se efectuează numai în baza proiectelor științific fundamentate), acestea fiind organizații autorizate, deținătoare ale licenței de activitate în domeniu: "Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului", "Institutul de Cercetări pentru Pomicultură", "Asociația Republicană de Stat pentru Protecția Solului", Firma "Vatra Haiducului", F.P.C. „Codru-5T“ S.A. A.Ș.P. "SPM-Grup" [3, p55].

În cadrul procesului de evaluare a terenurilor agricole cu plantații multianuale sunt utilizate următoarele abordări și metode [1]:

- Abordarea comparativă a vânzărilor în cadrul căreia este utilizată metoda analizei comparative a vânzărilor.

- ✚ Abordare prin venit care include metoda capitalizării directe și metoda actualizării fluxului de numerar. În acest caz drept flux de numerar este considerat veniturile care pot fi generate de plantațiile de măr.
- ✚ Abordarea prin cost în cadrul căreia valoarea plantației pomicole va fi egală cu suma valorii de piață a terenului, fiind considerat liber și disponibil pentru cea mai bună utilizare și cheltuielile de plantare a livezii.

Valoarea terenurilor pomicole sunt influențate de o serie de factori. Acești factori pot fi grupați în factori sociali și demografici; economici; legislativi; factorii naturii și mediului înconjurător, factorii fizici și factorii de amplasament. Cea mai mare influență asupra valorii terenurilor pomicole o au factorii fizici și caracteristicile calitative ale plantației, factorii de amplasament și factorii de mediu[3, p8].

✓ Factorii fizici:

- *forma terenului* – o valoare mai mare o va avea terenul cu forma dreptunghiulară
- *relieful* – trebuie să fie plan sau cu pantă uniformă de pînă la 6°.
- *panta de înclinare* - cea mai favorabilă pantă este 3 - 4°.
- *eroziunea solului* - se admit soluri slab erodate, ele nu trebuie să fie mlăștinoase, compacte, nu se admit soluri cu conținut de calcar activ peste 8-12%, pH sub 5,8 și peste 7,8, precum și solonețurile.
- *bonitatea* – trebuie să fie peste 60 grade.

La fel valoare plantației va fi influențată de parametri tehnici și tehnologici ai plantațiilor cum ar fi tipul plantației, sistemul de plantare, anul plantării, schema plantației precum și soiul, care în final contribuie nemijlocit la mărimea veniturilor și cheltuielilor generate de plantație.

✓ Factorii de mediu au o influențază asupra plantației pomicole anume prin climat, condițiile geologice și meteorologice, situația mediului înconjurător, sau prin existența cărorva restricții ecologice. Pentru o livadă de măr este necesar ca temperatura medie anuală – 9-10°C, precipitațiile – repartizate uniform.

✓ Amplasamentul include așa factori ca: distanța pînă la cel mai apropiat drum cu înveliș artificial, tipul drumului de acces la teren, distanța pînă la centrele de desfăcere, distanța pînă la localitate.

Pentru identificarea și estimarea corectă a valorii de piață a terenurilor pomicole precum și selectarea corectă a obiectelor comparabile, efectuarea corectă a ajustărilor în cadrul abordării comparative a vânzărilor, determinarea cheltuielilor și a veniturilor în cazul abordării prin venit, este necesar de a cunoaște parametri tehnici și tehnologia unei plantații pomicole.

În funcție de criteriile de ordin utilitar sau destinație, de structura sub aspectul speciilor și soiurilor, de dimensiunea și tehnologia de întreținere, de mecanismul economic-financiar, managerial, plantațiile pomicole se clasifică în plantații familiale, industrială, plantație în grădină familială, plantație experimentală și didactică[3, p4].

Plantațiile familiale au drept scop satisfacerea nevoilor de consum ale familiei, iar surplusul de fructe este valorificat pe piață, care le permite obținerea unui venit. Asemenea plantații au suprafețe pînă la 0,5 ha, uneori și 2-3 ha.

Plantațiile industriale sau comerciale se înființează cu scopul producerii unui volum relativ mare de fructe de calitate superioară, destinate valorificării pe piețele interne și externe. Aceste tipuri de plantații se caracterizează prin suprafața între 10-30 ha, uneori 50-80 ha și mai mult.

Plantații în grădina familială, în asociație cu alte culturi horticole, cu suprafețe mici, cu diferite specii și soiuri pentru a realiza un consum eșalonat de fructe în tot timpul anului sau pentru agrement.

Plantații experimentale destinate cercetării științifice și cuprinde colecții de specii și soiuri de pomi și arbuști fructiferi, bănci de germoplasmă, material deosebit de valoros pentru ameliorare și genetică; ele sunt organizate în stațiunile de cercetare.

Plantații didactice existente în liceele și facultățile de horticultură destinate studiului și practicii elevilor și studenților.

Plantațiile, în deosebi cele de tip comercial, sunt înființate și întreținute după un anumit sistem, constituit dintr-un complex de măsuri organizatorice, fitotehnice, economico-financiare, orientat spre obținerea unui randament și calitate a producției cu costuri mici de producție. În literatura de specialitate sunt cunoscute și acceptate următoarele sisteme de cultură: extensivă(clasic), intensivă și superintensivă. Fiecare dintre aceste sisteme au careva parametri tehnici (tabelul 1) și tehnologici, respectiv productivitatea este diferită pentru fiecare sistem. Cunoașterea acestor sisteme de cultură este necesară în cadrul abordării prin venit pentru determinarea fluxurilor de venituri care poate genera pe viitor plantația respectivă. Cu o productivitate mai mare se atestă a fi plantațiile cu sistemul superintensiv de cultură acesta fiind un sistem nou de cultură care și generează un flux de venituri mai mari comparativ cu celelalte sisteme[3, p6].

Tabelul 1 Parametrii tehnici ai diferitor sisteme de cultură

Specificare	u.m.	Sistem de cultură		
		Extensiv	Intensiv	Superintensiv
Schema de plantare	m x m	6-10 x 5-8	4-5 x 2-4,5	3,5-4 x 1-2,5
Densitatea pomilor la 1 ha	buc.	100-200	500-800	1250-10000
Înălțimea pomilor	m	8-10	3-3.5	1,5-2,0
Forma de conducere a coroanei	-	gluboloasă	Aplatizată	Aplatizată
Anul intrării economice pe rod	ani	8-10	5-6	2-3
Limita minimă a perioadei de exploatare	ani	+40	+25	+15
Ponderea fructelor de calitate	%	40-60	60-80	85-95
Gradul de mecanizare	-	Redus	Ridicat	Foarte ridicată
Modul de efectuare a tăierilor și a recoltării	-	Cu scara	Cu scară	De la sol
Producția medie în perioada rodirii depline	t/ha	15-20	20-25	35-40
Productivitatea muncii	ore/t	100-120	60-70	35-45

Sursa: elaborat de autor în baza [3]

De asemenea un aspect important în prognozarea veniturilor pe care le poate genera o plantație pomicolă este vârsta acesteia sau ciclul de viață. Conform conf. univ. dr. Cichi Mihai, vârsta pomilor se împarte în 5 perioade care se caracterizează prin o anumită productivitate (figura 5) [4, p19]:

1. *Perioada juvenilă* - perioada de creștere până la primele flori și fructe și ea durează 1-3 ani de la data plantării în dependență de sistemul de cultură și de soiul copacilor. În această etapă se înregistrează numai cheltuieli de întreținere.
2. *Începutul rodirii* - Este marcat de apariția primelor fructe și durează până la recolta maximă. Începe din anul 2-3 de plantare și durează 4-6 ani în dependență de sistemul de plantare.
3. *Perioada de mare producție* - marcată prin recolta cea mai mare – începe cu anul 6 - 8 în dependență de sistemul de cultură.
4. *Diminuarea rodirii* – în cadrul acestei perioade se are loc micșorarea an de an a recoltei
5. *Perioada de declin* – se atestă lipsa rodului și uscarea accentuată a ramurilor.

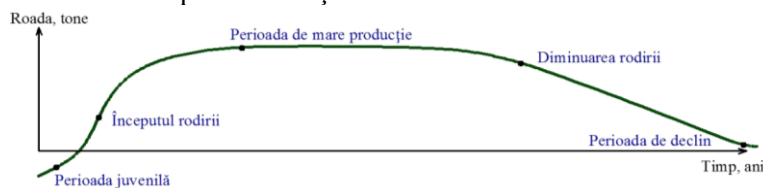

Figura 5 Durata de viață fizică a livezei

Pomicultura ca una din ramurile prioritare ale agriculturii și economiei țării, la momentul de față cunoaște o dezvoltare majoră. Această dezvoltare are loc prin înlocuirea consecutivă a livezilor epuizate prin livezi de tip nou în special cu cele superintensive, cu un sortiment modern, tehnologii avansate energetic și ecologic echilibrate. Pentru o dezvoltare normală a acestei ramuri ar fi necesar de introdus un monitoring în ceea ce privește suprafețele plantate pentru un singur proprietar pentru a exclude monopolul de pe piața agricolă, monitoringul asupra respectării normelor ecologice și fito-sanitare. În ajutorul evaluatorilor ar fi necesar elaborarea unei baze unice privind toți parametri tehnici și tehnologici al diferitor plantații și evidențierea cheltuielilor necesare pentru întreținerea unei plantații, care ar permite estimarea corectă a valorii terenurilor pomicole.

Bibliografie

1. Hotărârea Guvernului nr. 958 din 04.08.2003 despre aprobarea Regulamentului provizoriu privind evaluarea bunurilor imobiliare, Publicat: 15.08.2003 în Monitorul Oficial Nr. 177, art Nr : 1006
2. Anexe la HOTĂRÎREA Nr. 264 din 03.04.2009 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar, conform situației de la 1 ianuarie 2013 (Fișele cadastrale raionale) Monitorul Oficial nr. 69-71 din 10.04 2009
3. Suvac M., Tehnologia cultivării plantațiilor pomicole: Ghid pentru fermieri, Chișinău 2007, 64p.
4. Cichi M., Pomicultură, manual universitar pentru învățământul la distanță, Craiova 2010, 169p.
5. <http://aipa.md/index.php/about/level-2a> accesat la 10.10.2013.
6. http://www.agroinform.md/images/stories/ziar/2013/agromediainform%20nr%2015_2013%20internet.pdf accesat la 12.10.2013
7. <http://sfaturipomicole.tripod.com/id2.html> accesat la 03.10.2013